

Kismaros Község Önkormányzata
2623 Kismaros, Kossuth L. u. 22., Tel.: 27/639-131; Fax: 27/639-108,
E-mail: jegyzo@kismaros.hu

E L Ő T E R J E S Z T É S
a Képviselő-testület 2015. július 6-i ülésére

Előterjesztés sorszáma:	E-2015/14/01.
Tárgy:	GAZDASÁGI PROGRAM
Előterjesztő:	Neubauer Rudolf, polgármester
Készítette:	Hajdú László, gazdasági vezető
Döntés:	Egyszerű
Minősített döntés indoklása:	-
Ülés:	Nyílt ülés
Zárt ülés indoklása:	-
Költségvetés módosítás:	Költségvetés módosítást nem igényel
Szükséges előirányzat (e Ft):	-
Bizottságok tárgyalják:	PÜB
Törvényességi észrevétel	-

Kismaros, 2015. június 27.

.....
előterjesztő

Tisztelt Képviselő-testület!
Tisztelt Pénzügyi és Ügyrendi Bizottság!

A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 116. §-a az önkormányzatok **gazdasági programjával** kapcsolatban a következőket írja elő:

- (1) A képviselő-testület hosszú távú fejlesztési elképzeléseit gazdasági programban, fejlesztési tervben rögzíti, melynek elkészítéséért a helyi önkormányzat felelős.
- (2) A gazdasági program, fejlesztési terv a képviselő-testület megbízatásának időtartamára vagy azt meghaladó időszakra szól.
- (3) A gazdasági program, fejlesztési terv helyi szinten meghatározza mindazokat a célkitűzéseket és feladatokat, amelyek a helyi önkormányzat költségvetési lehetőségeivel összhangban, a helyi társadalmi, környezeti és gazdasági adottságok átfogó figyelembevételével a helyi önkormányzat által nyújtandó feladatok biztosítását, színvonalának javítását szolgálják.
- (4) A gazdasági program, fejlesztési terv - a megyei területfejlesztési elképzelésekkel összhangban - tartalmazza, különösen: az egyes közszolgáltatások biztosítására, színvonalának javítására vonatkozó fejlesztési elképzeléseket.
- (5) A gazdasági programot, fejlesztési tervet a képviselő-testület az **alakuló ülését követő hat hónapon belül fogadja el**. Ha a meglévő gazdasági program, fejlesztési terv az előző ciklusidőn túlnyúló, úgy azt az újonnan megválasztott képviselő-testület az alakuló ülését követő hat hónapon belül köteles felülvizsgálni, és legalább a ciklusidő végéig kiegészíteni vagy módosítani.

Kismaros Község Önkormányzatának Képviselő-testülete a 2015. április 13-ai ülésén úgy döntött, hogy a gazdasági program elkészítésének határidejét 2015. június 30. napjában határozza meg. Ennek megfelelően terjesszük most a Pénzügyi és Ügyrendi Bizottság, valamint a Képviselő-testület elé a gazdasági program tervezetet.

Tisztelettel kérem a Pénzügyi és Ügyrendi Bizottságot, hogy az előterjesztésem *1. számú mellékletében* található gazdasági program tervezet tartalmára vonatkozóan a *határozati javaslat* szerint a Képviselő-testület számára elfogadásra javasolni szíveskedjen.

PÉNZÜGYI ÉS ÜGYRENDI BIZOTTSÁGI HATÁROZATI JAVASLAT

*Kismaros Község Önkormányzat
.../2015. (IV.13.) sz. Pénzügyi és Ügyrendi Bizottsági határozata
az Önkormányzat 2014-től 2019-ig terjedő időszakra szóló gazdasági programjáról*

Kismaros Község Önkormányzatának Pénzügyi és Ügyrendi Bizottsága a Képviselő-testület megbízatásának időtartamára (2014-2019), a *Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény* fenti előírásai alapján az előterjesztés *1. számú melléklete* szerinti gazdasági programot elfogadásra javasolja.

Határidő: 2015. július 6.

Felelős: Krebsz György, elnök

Tisztelettel kérem a Képviselő-testületet, hogy az előterjesztésem *1. számú mellékletében* található gazdasági program tervezet tartalmára vonatkozóan az *„A” határozati javaslat* szerint elfogadni szíveskedjen.

KÉPVISELŐ-TESTÜLETI HATÁROZATI JAVASLAT

*Kismaros Község Önkormányzat
.../2015. (IV.13.) sz. Képviselő-testületi határozata
az Önkormányzat 2014-től 2019-ig terjedő időszakra szóló gazdasági programjáról*

Kismaros Község Önkormányzatának Képviselő-testülete megbízatásának időtartamára (2014-2019), a *Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény* 116. § (1) bekezdése alapján a gazdasági programot **elfogadja**.

Határidő: 2015. július 10.

Felelős: Polgármester

Kelt.: Kismaroson, 2015. június 27.

Neubauer Rudolf
polgármester

Kismaros Község Önkormányzat
GAZDASÁGI PROGRAMJA
2014-2019.

.../2015. (VII. 6.) számú
Képviselő-testületi határozattal elfogadva

I. BEVEZETŐ

I/1. Célok meghatározása

Az Egy település lenyomata és hordozója az ott élő emberi közösség múltjának és jelenének, tükrözője a társadalmi és gazdasági berendezkedésnek és a kultúrának, illetve Philipp Frigyes, főépítész bemutatkozó anyagában szereplő értelmezés, hogy azaz a település legyen egy „Emberhez méltó környezet” (a társadalom mindenkori értékrendjének, emberképének megfelelően).

Ahhoz, hogy a település harmonikusan és lehetőleg „optimális” úton elérje a kívánt „lenyomatot”, illetve maximálisan kialakuljon egy „Emberhez méltó környezet”, a településnek szüksége van egy végiggondolt, megvitatott és koherens jövőképre (vízió), majd ebből továbblépve egy erre alapuló koncepcióra, stratégiá(k)ra, koncepcióra programokra és szabályzatokra.

A jövőkép elkészítése lehetőleg ne egy vezető, hanem egy eltökélt, felelősségteljesen gondolkodó csapat „behatárolt álmódosítás” eredménye legyen. Behatárolt, mert az álmódosítást, illetve együtt gondolkodást az adottságok és objektív feltételek közé határolnánk be. Ezeket a „cölöpöket” egy nagyvonalú SWOT elemzésen keresztül határozzuk meg.

A jövőkép célja, hogy röviden és tömören kijelölje a falu távlati helyzetét, víziót vázol fel a társadalom, a gazdaság és a regionális környezetébe ágyazottságát illetően, illetve összefoglalja Kismaros kívánatos jövőbeli állapotát és helyzetét. Ebben az iterációs folyamatban fontos szem előtt tartani, hogy a jövőkép lehetőleg a falu értékein és lehetőségein kell alapuljon.

I/2. A program készítésének jogi háttere

A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: MÖtv.) 116. §-a írja elő a gazdasági program készítésének kötelezettségét:

116. § (1) A képviselő-testület hosszú távú fejlesztési elképzeléseit gazdasági programban, fejlesztési tervben rögzíti, melynek elkészítéséért a helyi önkormányzat felelős.

(2) A gazdasági program, fejlesztési terv a képviselő-testület megbízatásának időtartamára vagy azt meghaladó időszakokra szól.

(3) A gazdasági program, fejlesztési terv helyi szinten meghatározza mindazokat a célkitűzéseket és feladatokat, amelyek a helyi önkormányzat költségvetési lehetőségeivel összhangban, a helyi társadalmi, környezeti és gazdasági adottságok átfogó figyelembevételével a helyi önkormányzat által nyújtandó feladatok biztosítását, színvonalának javítását szolgálják.

(4) A gazdasági program, fejlesztési terv - a megyei területfejlesztési elképzelésekkel összhangban - tartalmazza, különösen: az egyes közszolgáltatások biztosítására, színvonalának javítására vonatkozó fejlesztési elképzeléseket.

(5) A gazdasági programot, fejlesztési tervet a képviselő-testület az alakuló ülését követő hat hónapon belül fogadja el. Ha a meglévő gazdasági program, fejlesztési terv az előző ciklusidőn túlnyúló, úgy azt az újonnan megválasztott képviselő-testület az alakuló ülését követő hat hónapon belül köteles felülvizsgálni, és legalább a ciklusidő végéig kiegészíteni vagy módosítani.

A gazdasági programról a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény (továbbiakban: Ötv.) 91. § (1) bekezdése is rendelkezett. Az Ötv. mára már hatályát veszítette, hiszen helyette az MÖtv. szabályozza az önkormányzatok működési elvét. Az Ötv.-ben azonban mindössze ennyi szerepelt a gazdasági programról: „Az önkormányzat meghatározza gazdasági programját és költségvetését”. Az Ötv. azonban nem tért ki arra, hogy ennek a gazdasági programnak mi legyen a tartalma, mi legyen vele szemben a minimális elvárás. Sok esetben az önkormányzatok – élve a jogszabályban megfo-

galmazott, vagy inkább meg nem fogalmazott lehetőségekkel – nem készített gazdasági programot, illetve a költségvetési rendeletében ejtett néhány szót erre vonatkozóan. 2005-ben az *Ötv. 91. §-ának* néhány bekezdése lényegesen módosult, így a gazdasági program tartalmára vonatkozóan már részletes rendelkezéseket tartalmazott. Emiatt az önkormányzatok a 2006-os választásokat követően **valamilyen szinten** rá voltak kényszerítve arra, hogy egy nagyobb terjedelmű tervet készítsenek a jövőbeni elképzeléseikről.

Kismaroson nem találtunk az előző ciklus(ok)ra vonatkozóan gazdasági programo(ka)t, így a kiinduló helyzetet, az áthúzódó feladatokat, az előző Képviselő-testület(ek) jövővel kapcsolatos elképzeléseit, álmait, célkitűzéseit ebből a programból nem tudjuk áttemelni.

Ha az *Mötv. 116. §-át* összehasonlítjuk a 2005. évtől hatályos – és már hatályát veszített – *Ötv. 91. §-ával*, akkor arra a következtetésre jutunk, hogy a gazdasági program tartalmát illetően súlyponteltolódások jelentek meg. Az *Ötv.* még azt tartalmazta, hogy a gazdasági programnak a „fejlesztési elképzelésekkel” kell foglalkoznia, most azonban az *Mötv.* „az egyes közszolgáltatások biztosítására, színvonalának javítására vonatkozó fejlesztések elképzelésére” összpontosít. Az *Ötv.-ben* még szerepelt a „munkahelyteremtés feltételeinek elősegítése, a településfejlesztési politika és az adópolitika célkitűzéseinek, valamint a befektetéstámogatási és városüzemeltetési politika célkitűzéseinek” a bemutatása. Ezeket a célkitűzéseket az *Mötv.* már nem tartalmazza. Az *Mötv.* már nem jelöl meg „kötelező és önként vállalt feladatokat”, illetve a területfejlesztési elképzeléseket most nem kistérségi, hanem megyei szinten kell összehangolni.

Fontos megjegyezni, hogy a gazdasági program nem csupán „gazdasági program”, hanem „gazdasági program, fejlesztési terv”. **A fejlesztés a gazdaság kiemelt területe, és annak maximális szem előtt tartásával kell a programot megalkotni.** A fejlesztést azonban úgy kell megvalósítani, hogy az önkormányzati tevékenységekkel komplex egészet alkossanak, az egyes részei logikusan összefüggjenek.

A gazdasági program – jogszabályban megfogalmazott változásai – jól mutatják az utóbbi években végbement közigazgatási és társadalmi folyamatokat. Az is kiderül az *Mötv.-ből*, hogy a fejlesztés az önkormányzatokkal szembeni meghatározó elvárás.

I/3. A programot meghatározó külső folyamatok

A gazdasági program elkészítésénél figyelembe kell venni a hazai és nemzetközi folyamatokat, amelyek közvetlenül vagy közvetetten befolyásolják a Település lehetőségeit, a fejlesztési irányokat. A külső körülmények, folyamatok vizsgálata segít abban, hogy Kismaros fel tudjon készülni a gazdasági-társadalmi és környezeti kihívásokra és azokra – az adottságainak, felkészültségének, kulturális beállítottságának és hagyományainak megfelelően – időben tudjon reagálni.

Vac gazdasági programja nagyon frappánsan megfogalmazza Kismaros **A** gazdasági programját **is** meghatározó külső folyamatokat: „A 2008-ban kezdődött nemzetközi gazdasági válság a magyar gazdaság egészében is igen mély nyomot hagyott. Az Európát meghatározó módon érintő visszaesésnek napjainkig ható következményei vannak. A konjunkturális lehetőségek még ma is lényegesen elmaradnak a válság előtti időszakhoz képest és a növekedési kilátások meglehetősen bizonytalanok. Az Európai Unió egészében még ma is csak viszonylat lassú gazdasági növekedésre lehet számítani, nagyfokú pénzügyi bizonytalanság mellett. A problémákat tovább fokozza az orosz-ukrán háborús állapot, melynek – többek között – közvetlen hatása lehet hazánk energiaellátására és így a gazdaságunk egészére is. A hazai gazdaság meghatározó folyamataira is rányomta a bélyegét a globális pénzügyi válsággal összefüggő világgazdasági recesszió, amely a legkedvezőtlenebb hatást a munkanélküliségre gyakorolta: 2008-2011. között növelve a munkaerőpiaci feszültségeket. Ugyanezekben az években visszaestek a hazai beruházások, valamint az új megrendelések, és e témák az ágazatok közül

legérzékenyebben az építőipart érintették (beleértve az infrastrukturális fejlesztéseket is). 2013-ig csökkent a háztartások fogyasztása, mely annak ellenére következett be, hogy a személyi jövedelemadó-rendszer átalakításának köszönhetően a reálbérek – a legtöbb társadalmi csoport esetében – emelkedtek. A belső fogyasztás visszaesése vélhetően a devizában felvett hitelek törlesztő részletének jelentős növekedésével magyarázható. A belső piac zsugorodása érzékenyen érintette a hazai munkaerőpiacot, elsősorban a kis- és mikrovállalkozásokat. Az állam szigorú költségvetési politikája, az export növekedése és a külkereskedelmi egyensúly elmúlt években tapasztalható kedvező alakulása, megeremtheti az alapját az elkövetkező időszakban egy megfelelő ütemű és állandó gazdasági növekedésnek.”

Feltétlenül szólni kell arról az átfogó közigazgatási reformról, mely jórészt 2012/2013-ban valósult meg és alaposan megváltoztatta az önkormányzati feladatrendszert és tevékenységet. Kismaros esetében például tényként kell elfogadni, hogy 2013. január 1-jén állami fenntartásba kellett adni a Vilcsék Gyula Általános Iskolát (önkormányzati működtetés mellett). A járások megalakítása jónéhány önkormányzati feladat megszűnésével, illetve átadásával járt együtt.

I/4. Uniós, nemzeti és régiós stratégiák

Az Európai Unió, Magyarország, valamint Pest Megye stratégiáját is jól összeszedte Vác Város gazdasági programja, amelyet mint kiinduló pontot, külső adottságokat Kismaros is szerepeltetni tud a gazdasági programjában. **nak alapvetési:**

„A válság ráirányította a figyelmet az európai gazdasági strukturális problémái átgondolásának fontosságára, továbbá a hosszú távú kihívások (az erőforrások szűkössége, az energiaárak hektikus változása, a társadalom előregedése, a tartósan magas munkanélküliség, a környezetszennyezés és a klímaváltozás) kezelésének szükségességére. Az Európai Unió – felismerve az előtte álló megoldandó feladatokat – az eddigi gazdasági és szociális vívmányainak megőrzése érdekében, új távlatos programot fogalmazott meg. Az Európa 2020 stratégia legfőbb célja egy olyan intelligens, fenntartható és inkluzív gazdaság létrehozása, melyben magas a foglalkoztatottság és a termelékenység, továbbá erős a társadalmi kohézió, és amely alapján képezi a XXI. század európai szociális piactgazdaságának. E stratégia három, egymást kölcsönösen megerősítő prioritást tart szem előtt:

- 1) **intelligens növekedés:** a tudáson és innováción alapuló gazdaság kialakítása;
- 2) **fenntartható növekedés:** erőforrás-hatékonyabb, környezetbarátabb és versenyképesebb gazdaság;
- 3) **inkluzív növekedés:** magas foglalkoztatás, valamint erős szociális és területi kohézióval működő gazdaság kialakításának ösztönzése.

Az Európai Unió előtt álló legnagyobb kihívásokat figyelembe véve a Bizottság meghatározta azokat a kiemelt közösségi célokat, amelyeket a jelen uniós költségvetési ciklus végéig (2020-ig) szeretne elérni. Ezek a következő 5 pontban foglalhatók össze:

- 1) a 20-64 évesek legalább 75%-ának munkahellyel kell rendelkeznie;
- 2) az EU GDP-jének 3%-át kutatás-fejlesztésre kell fordítania;
- 3) teljesíteni kell a „20/20/20” éghajlat-változási/energiaügyi célkitűzéseket (1990-hez képest 2020-ra 20 %-kal kell csökkenteni az üvegházhatást okozó gázok kibocsátását, az energiahatékonyságot 20%-kal kell javítani, valamint a megújuló energiaforrások részarányát 20%-ra kell növelni);
- 4) az iskolából kimaradók arányát 10% alá kell csökkenteni, továbbá el kell érni, hogy az ifjabb generáció 40%-a rendelkezzen felsőoktatási oklevéllel;
- 5) 20 millióval csökkenteni kell a szegénység kockázatának kitett lakosok számát.

¹ Vác város gazdasági programja 2015-2019

Meg kell jegyezni, hogy az előzőekben leírt általános célok egy-egy tagország esetében a sajátosságok figyelembevételével kerültek lebontásra. Magyarországon a foglalkoztatottság növelése a gazdaságpolitika kiemelt területe és ez az Új Széchenyi Terv szerint az egyik kitérés pont. A Bizottság által javasolt célérték hazánk esetében a 67,4-71,4% közötti intervallumba esik. Az Új Széchenyi Terv prioritásai közé tartozik a „Tudomány-Innováció” program. Ennek végrehajtása révén bővül a jelenlegi kutatás-fejlesztési támogatási rendszer, emellett az eddiginél nagyobb hangsúlyt kap a kiaknázatlan lehetőségek feltárása és erősödik a hazai gazdaság versenyképessége. Magyarországon vonatkozásában a kutatás-fejlesztésnek a Bizottság által javasolt GDP arányos célértéke: 1,6-2,6%.

A klíma-energia célkitűzések, illetve azok megvalósítása fontos szerepet játszik a „Megújuló Magyarország” megteremtésében. A zöld gazdaságfejlesztés jól kapcsolódik az EU gazdaságélénkítési és munkahely teremtési programjához, továbbá – a működő tőke bevonása révén – a költségvetés tehermentesítéséhez is. A Bizottság által javasolt célértékek hazánk esetében: a megújuló energiaforrások részarányainak 13%-ra növelése, az energiaszférában a felhasználás 14,6%-kal történő csökkentése, valamint az üvegházhatású gázok kibocsátásának 2005-ös szinten tartása.

Az oktatással kapcsolatos stratégia megvalósítása hazánkban már az óvodai ellátást segítő intézkedésekkel (a korai fejlesztéssel és a hátrányos helyzetűek segítésével) megkezdődik. A további korosztályoknál kiemelt cél a hátrányos helyzetű gyerekek eredményes iskolai előrehaladásának biztosítása, valamint a közép- és felsőfokú végzettségűek idegen nyelv tudásának javítása, továbbá az oktatás tartalmának közelítése a munkaerő-piaci igényekhez. Hazánk esetében a Bizottság által javasolt célértéki intervallumok: az iskolából kimaradónál 7,0-8,5%, a felsőfokú végzettséggel rendelkezőknél: 29-35%.

Az uniós szintű szegénységi célkitűzés 3 szegénységi mutatón (a szegénységi küszöb alatt élők, az anyagi nélkülözésben élők, az aktív kereső nélküli háztartásban élők) alapszik, melyek közül a tagállamok maguk választják meg, hogy mely jellemzők, milyen összetételben tükrözik leginkább a szegénység csökkentésével kapcsolatos prioritásokat. Bár a szegénységi küszöb alatt élők számának tekintetében Magyarország jelenlegi helyzete az EU átlagánál kedvezőbb, mégis az ezen indikátor részének tekinthető gyermekszegénység szempontjából jelentősen rosszabbul állunk. Magyarország a teljes szegénységi ráta helyett elsősorban a gyermeketes családok szegénységi mutatója vonatkozásában tesz számszerű vállalást. A Bizottság által javasolt célérték: ennek az adatnak a 25%-os csökkentése.

A bemutatott 5 cél megvalósítása érdekében, illetve a gazdasági fejlődés és a társadalmi előrehaladás ösztönzésére a Bizottság a következő 7 kezdeményezést teszi:

- 1) Az „Innovatív Unió” célja a keretfeltételek, illetve a kutatásra és innovációra fordított finanszírozás javítása annak érdekében, hogy az innovatív ötletekből a növekedést és a foglalkoztatást segítő termékek és szolgáltatások jöjjenek létre.
- 2) A „Mozgásban az ifjúság” az oktatási rendszerek teljesítményének növelését és a fiatalok munkaerőpiacra történő belépésének megkönnyítését szolgálja.
- 3) Az „Európai digitális menetrend” a nagy sebességű internet bővítését, valamint egységes digitális piac előnyeinek a háztartások és a vállalkozások általi kiaknázását tartja szem előtt.
- 4) Az „Erőforrás-hatékony Európa” a gazdasági növekedés és az erőforrások felhasználásának szétválasztását, az alacsony szén-dioxid kibocsátású gazdaság felé való elmozdulás elősegítését, a megújuló energiaforrások növekvő mértékű alkalmazását, a szállítási ágazat modernizálását és az energiahatékonyág ösztönzését szolgálja.
- 5) Az „Iparpolitika a globalizáció korában” a vállalkozások (különösen a kkv-k) üzleti környezetének javítására és a világszinten is versenyképes, erős és fenntartható ipari bázis kifejlesztésének támogatására fókuszál.
- 6) Az „Új készségek és munkahelyek menetrendje” a munkaerőpiacok modernizálását célozza és arra törekszik, hogy lehetővé tegye az emberek számára a készségeik egész életen át történő fejlesztését, ezáltal

növekedjen a munkaerőpiacon való részvétel, és – a munkavállalók mobilitása révén – közeledjen egymáshoz a munkaerő-piaci kínálat és kereslet.

- 7) A „Szegénység elleni európai platform” célja olyan szociális és területi kohézió biztosítása, ahol a növekedés és a munkahelyteremtés előnyeit széles körben megosztják. Ezzel párhuzamosan pedig a szegénységben és a társadalmi kirekesztettségben élők méltóságban, a társadalom aktív tagjaiként élhetnek.

Ez a 7 kiemelt kezdeményezés az EU-ra és a tagállamokra nézve egyaránt kötelező. Az uniós eszközöket – az egységes piacot, a pénzügyeket és a külpolitikát – a stratégia gazdája (az Európai Tanács) teljes mértékben mobilizálni kívánja a problémák kezelése és az Európa 2020 céljainak elérése érdekében.”

I/5. Nemzeti Intézkedési Terv

A Nemzeti Intézkedési Tervvel kapcsolatos tudnivalókat szintén tartalmazza Vác gazdasági programja, amelyet – mint fontos láncszemet – Kismarosnak is érdemes átmenetileg az alábbiakban foglalhatók össze

„Az Európa 2020 stratégiájához Magyarországon a Nemzeti Intézkedési Terv (NIT) illeszkedik. Az Európa 2020 stratégia tagállami szintű végrehajtásának meghatározó eleme az, hogy a tagállamok évente nemzeti intézkedési tervet készítenek, amelyben bemutatják a stratégia fő célkitűzéseiből kapcsolódó legfontosabb kormányzati lépéseket. (A jelen gazdasági program előző részében már érintettük és bemutattuk, miként illeszkednek az Európa 2020 stratégia 5 kiemelt célkitűzéséhez az Új Széchenyi Terv prioritásai).

Hazánkban a nemzeti reformprogram – az Uniós célkitűzések alapján meghatározott célértékeket figyelembe véve – megjelölte a két fő intézkedéssort:

- 1) integrált iránymutatások (amelyek a közösségi célok tagállami szintre való lebontásának lépéseit, prioritásait fogalmazzák meg, illetve a jövőben, a tagállami teljesítések monitoringjának alapján képezik).
- 2) a fenntartható növekedést tagállami szinten akadályozó makro-strukturális növekedési akadályok azonosítása.

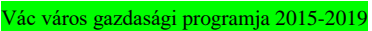
Az integrált iránymutatások két részből (az Átfogó Gazdaságpolitikai Iránymutatásokból és a Foglalkoztatás-politikai Iránymutatásokból) állnak. A cél az, hogy világos stratégiai irányt jelöljenek ki a gazdaságpolitika és a foglalkoztatás területén. Ezek jelentik az Európa 2020 stratégiában elhatározott prioritások nemzeti szintű végrehajtásának, a stratégia konkrét intézkedéseiben való megjelenítésének kereteit:

- a) a közpénzügyek minőségének javítása, az állambáztartás fenntarthatóságának biztosítása;
- b) a makro-egyensúlytalanságok megszüntetése;
- c) az euró övezet egyensúlytalanságának a csökkentése;
- d) a kutatás, a fejlesztés és az innováció kapcsolatának erősítése a gazdaságban;
- e) az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentése, erőforrás-hatékonyság;
- f) az üzleti és a fogyasztói környezet javítása és az ipari bázis korszerűsítése;
- g) a munkaerő-piaci részvétel növelése, a strukturális munkanélküliség csökkentése, a munkahelyek minőségének javítása;
- h) a munkaerő piaci igényeknek megfelelő végzettség, élethosszig tanulás ösztönzése;
- i) az oktatás és a szakképzés minőségének javítása;
- j) a szegénység és a társadalmi kirekesztés elleni harc.

A versenyképességet és a növekedést hátráltató makro-strukturális növekedési akadályok azonosításával kapcsolatban az alábbi jellemzőket lehet rögzíteni:

² Vác város gazdasági programja 2015-2019

- a) *nem eléggé növekedésbarát közkiadási szerkezet, illetve magas adósságráta és állambázis tartási deficit;*
- b) *magas devizabillet-állomány;*
- c) *alacsony foglalkoztatási szint;*
- d) *fejlesztésre szoruló üzleti környezet;*
- e) *oktatási rendszer és munkaerőpiac gyenge kapcsolata.”*

³ Vác város gazdasági programja 2015-2019

I/6. Pest Megyei Területfejlesztési Program

Kismaros Pest megye területéhez tartozik, így a gazdasági program megalkotásakor fontos szempont szem előtt tartani, hogy megyénkben milyen fejlesztéseket terveznek, milyen szempontokat tartanak kiemelten szükségesnek. A Pest Megyei Területfejlesztési Program a következőket tartalmazza:

„Pest megye 2014-2020-ra szóló területfejlesztési programja már a bevezetőjében utal rá, hogy Magyarország megyéi közül ez a legösszetettebb helyzetű, adottságú, problematikájú térség. Ez hazánk egyetlen fejlett régiójának része, a fővárost körülölelve, minden oldalról más megyékkel, illetve az országhatárral övezve. A 187 településén élő 1 millió 250 ezer fős lakossága három más átlagos megye lélekszámát is meghaladja. E megye természeti, társadalmi és gazdasági szempontból sem homogén: a főváros tözsomszédságában viszonylag jól prosperáló gazdasági övezetei vannak, míg a megyehatárokon fejlődésben lemaradó térségek találhatók (közel négyszázézeres lakosságszámmal). A magyarországi megyék közül itt van a legtöbb vállalkozás: közel 100 ezer.

A Pest megye Területfejlesztési Programjának célrendszere 3 átfogó elhatározást jelöl meg: a gazdaság dinamizálását, a társadalmi megújulást, valamint a térszerkezet fejlesztését, kiegyensúlyozását. Ezt figyelembe véve, valamint törekedve az európai uniós tematikus célkitűzésekhez és a hazai operatív programokhoz való illeszkedésre, 8 fő beavatkozási területet azonosítottak:

- 1) *Pest megye több lábon álló gazdaságának dinamizálása (I. prioritás);*
- 2) *Pest megye fejlődésében lemaradó térségeinek komplex fejlesztése (II. prioritás);*
- 3) *közlekedésfejlesztés Pest megye nemzetközi, regionális és térségi kapcsolatainak javítása érdekében (III. prioritás);*
- 4) *települési infrastruktúrafejlesztés az élhetőbb, fenntarthatóbb lakókörnyezetért (IV. prioritás);*
- 5) *fenntartható hatékonyan működő, a klímaváltozáshoz alkalmazkodó épített és természeti környezet kialakítása (V. prioritás);*
- 6) *társadalmi innováció, illetve megújulás, valamint a társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem (VI. prioritás);*
- 7) *testben és lélekben egészséges Pest megye (VII. prioritás);*
- 8) *integrált területi beruházások Pest megyében (VIII. prioritás).”*

A Pest Megyei Területfejlesztési Programban Kismaros neve egyszer sem szerepel. A Dunakanyar „márkaerejét” azonban már szóvá teszi, elsődlegesen a turizmus, vízi turizmus jövőjével kapcsolatban. A Dunakanyarról pedig a következő elképzeléseket, szempontokat, veszélyeket tartalmazza, amelyek hatással lehetnek Kismarosra:

- a) súlyos gondot jelent a természeti erőforrások csökkenése, az ár- és belvízveszély, a parlagterületek növekedése;
- b) a Dunakanyar integrált fejlesztése a célkitűzések között szerepel;
- c) a váci kórház fejlesztésének szükségességét számon tartja, amely Kismaroshoz földrajzilag a legközelebb eső kórház;
- d) a 2-es út bővítését is tárgyalja – amely azért fontos, mert a Kismarosról Budapestre ingázók ezt a főútvonalat használják;
- e) Duna-híd esetleges megépítéséről is esik szó Vác térségében, amely a térségi átjárhatóságot javítaná és hatással lenne Kismarosra is;
- f) M0-ás körgyűrű hiányzó északnyugati és nyugati szakaszának megépítését is a tervek között sorolja fel;
- g) Duna-menti kerékpárút fejlesztése – szakítani szeretnének attól a gyakorlattól, hogy a kerékpárutak pontszerűen valósulnak meg egyes településeken, szerviz pontok, szolgáltató állomások fejlesztése.

Pest Megye Területfejlesztési Programban „a megyei települések közül pozitívként kiemeli Budaörs, Érd, Pilisvörösvár, Szentendre kistérségei alkotta innovációs-vállalkozói övet, illetve a Veregyházy-Gödöllő versenyképességi pólust. Emellett Cegléd, Ráckeve, Gyál, Monor, sőt még Dabas kistérségeit is a „feltörekvő” jelzővel látja el. Ezzel szemben az innováció és a versenyképesség szempontjából „fehér foltnak” tekinthető az Ipoly mente, valamint Nagykáta és Aszód kistérségeinek helyzete és jövője.”

II. RÖVID TÖRTÉNETI ÁTTEKINTÉS

Kismaros község a Börzsöny hegység déli kapujában, a Szentendrei-szigettel és a Visegrádi várhegygel átellenben, a Duna bal partján terül el. A települést a XVIII. század első felében alapították német ajkú telepesek. Josef Moser történész szerint Frankhonból, ezenkívül Mainz, Freiburg, Stuttgart, Karlsruhe és Köln városok környékéről indultak útnak a Dunakanyar lakói 1729 és 1732 között. Míves Ottó, kismarosi tanár kutatásai szerint Ulm városában szálltak tutajra, mely elindult velük új hazájuk felé.

A település a Közép-magyarországi régióban, Pest megyében helyezkedik el, és a Szobi járashoz tartozik. Kismaros Budapesttől 60 km-re található, a legközelebbi városig, Vácig 20 km-t kell megtenni. Verőcétől mindössze egy néhány száz méteres beépítetlen Duna-part választja el. Megközelíthető a 12-es főúton, valamint a Budapest-Szob vasútvonalon. Kismaroson halad keresztül a Budapest-Szob közötti regionális kerékpárút, valamint Kismaros az egyik végállomása a Királyréti Erdei Kisvasútnak. A település lakosság száma évről évre folyamatosan emelkedik, mivel a nagyvárosok forgatagából egyre többen vágnak a csendre, nyugalomra, így sokan választják új lakóhelyüknek Kismarost. Kismaros egy olyan település, ahol ötvöződik a múlt, a hagyományok tisztelete, megőrzése és a jelen dinamikus fejlődése.

1972-ben a Duna medréből kerültek napvilágra azok a római gladiátorkardok, népvándorlás- és kereszties hadjáratok idejéből származó fegyverek, szerszámok, melyek ma a Magyar Nemzeti Múzeum tulajdonát képezik. Ezek a tárgyak is bizonyítják, hogy Kismaros területe már abban az időben is alkalmas volt emberi letelepedésre. Ugyanakkor a tulajdonosi öntudatot erősítette mindenkor az a körülmény, hogy a betelepülés időszakában a terület lakatlan volt.

A lakosság eredete: A XVIII. századi Németországban egy viszonylagos túlnépesedés jellemző, míg Magyarországon a törökdúlás és a Rákóczi-szabadságharc következtében nagyarányú elnéptelenedés volt tapasztalható. Ez a magyarázata annak a telepítési tervnek, melynek kidolgozásával Kollonich esztergomi érseket bízta meg az akkori uralkodó, III. Károly, majd Mária Terézia. Josef Moser történész szerint Frankhonból, ezenkívül Mainz, Freiburg, Stuttgart, Karlsruhe és Köln városok környékéről indultak útnak a Dunakanyar lakói 1729 és 1732 között. Míves Ottó, kismarosi tanár kutatásai szerint Ulm városában szálltak tutajra, mely elindult velük új hazájuk felé.

Letelepedés, faluközösség: A község neve az 1781-ben nyomtatott „Vályi”-féle térképen szerepel először. A Kismaros elnevezést valószínűleg a szomszédos „Maros”-tól kölcsönözthette, mely nevét ekkor változtathatta Nagymarosra. (A név latin eredetű „Mures”-t azaz vízparti települést, erősséget jelent) A letelepedettek földet és 6 évi adómentességet kaptak. Az első házak vályogból készültek, szalmatetővel, és szoba-kamrából álltak. A község 750 hektár területet kapott 24 hold földdel. Ez kb. 25-30 családnak adott megélhetést olyan színvonalon, hogy az itt élők érdemesnek látták maguk után hívni az otthonmaradt rokonokat is. A második áramlás 1769. és 1771 között tetőzött.

Az 1700-as évek vége: Ekkor már 200-250 főnyi a település lakóinak száma. Kialakult a szalagtelkes kétsoros főutca, majd a földművelő-szőlőtermelő foglalkozást jelző „PINCESOR”. A homloktornyos, egyhajós templom a falu népének anyagi és fizikai összefogásával 1827-re épült

fel. Ezzel kifejezésre juttatták letelepedésük véglegességét és önállóságukat is. A népesség alakulása, illetve összetétele szempontjából fontos tény, hogy az ideérkezők sokáig zárt etnikumot alkottak, nem keveredtek senkivel. A XX. század elejéig őrizték német anyanyelvüket, szokásaikat és nem utolsósorban katolikus vallásukat, hitüket, mely a falu erkölcsi életének is meghatározója volt.

Az 1800-as évek: A falu szinte teljes mértékben önálló volt. Kialakult egy szűk iparos réteg, mely elsősorban a falu igényeit elégítette ki (kőműves, ács, asztalos stb.), de a meghatározó tevékenység a szőlő- és gyümölcsstermelés, illetve a saját szükségletet kielégítő állattartás. A század végére a gazdák már Bécs városába vitték a szépen csomagolt szőlőt, barackot. Ez rangot és anyagi gyarapodást jelentett a falu lakosságának. A békés fejlődést az I. világháború kirobbanása akadályozta meg. Tízennyolc kismarosí férfi halt meg a harctereken, a megözvegyültek és árvák sorsa pedig az átlagosnál is elviselhetetlenebbé vált. (ekkor vált jellemzővé a „Pesti”-ek nyaraltatása).

Az 1920-as évek: Egyre többen „ingáznak” (naponta Budapestre utaznak dolgozni). Megszaporodik az ipari-munkás létszám és ezzel egyidőben gyarapodnak a vegyes házasságok is. Az anyanyelv rendszeres használata ettől kezdve egyre szűkebb területre szorul. A hivatalos elvárások, az úgynevezett 'hűség mozgalom' és a magyarsággal való azonosulás következtében a 40-es években Kismaroson is megkezdődött a nevek magyarítása. A háború előtti népszámláláskor németnemzetiségűnek senki sem vallotta magát, német anyanyelvűnek pedig tizenhárman mondták magukat, mégis 1945. január 2-án 80 főt hurcoltak ki az akkori Szovjetunióba, ahonnan 31 már soha nem tért vissza. A mélységes igazságtalanság, lelki megrázkódtatás és megfélemlítés következtében a falubéliek végképp felhagytak az öröklött nyelv használatával (a falumúzeumban meghallgathatók egy lelkes csoport gyűjtése, imákat, énekeket, szokásokat rögzítettek magnetofonra).

A II. világháború utáni időszak: A II. világháborút a „csendes befelé fordulás” követte, ugyanakkor a falu népére jellemző szorgalmas munka tovább folyt. A földművelés ugyan háttérbe szorult, (a nők java része is „ingázóvá” vált), de a 'második gazdaságban' virágzik a málnatermesztés. Hosszú évekre ez a tevékenység biztosítja a falu viszonylagos jólétét.

1976. Ebben az évben megszűnt Kismaros önálló közigazgatása. A szomszédos településekkel együtt (Kóspallag, Szokolya), Verőce igazgatása alá csatolták.

1990. Kismaros ismét visszakapta önálló közigazgatását, Kóspallaggal körjegyzőséget alkotott, mely 1997-ben megszűnt. Azóta a Polgármesteri Hivatal tevékenysége csak Kismaros területére vonatkozik. A község óriási fejlődésnek indult. 1992-ben elkészült a sportcsarnok a hozzá tartozó öltözővel, 1996 decemberében átadták, a környező községeket megelőzve, a vezeték nélküli telefon hálózatot. 1997 nyarán befejezték a községben a gázvezeték kiépítését, felavatták a MÁV új rendszerű gyalogos-felüljáróját. 1997 végén elkezdődött a község szennyvízcsatorna hálózatának építése, egyidejűleg a Duna parton, a községen áthaladó kerékpárút is kiépült.

2006. Művelődési Ház megújulása, Német Nemzetiségi Önkormányzat megalakulása.

2007. Révhajó közlekedés megszűnik Kismaros és a Szentendrei-sziget (Kisoroszi) között. Az üzemeltető szerint nem éri meg a kishajó működtetése, ezért gazdasági okok miatt határozatlan időre beszüntetik a révet szombattól, azaz 2007. január 6-tól.

2011-2012. Körjegyzőség Szokolyával.

2015. Három település összefogása: Kismaros, Szokolya és Kóspallag és közös polgármesteri hivatal létrehozása.

A település nevezetességei

- 1) Ciszterci Nővérek Boldogasszony Háza Monostor
- 2) Kerékpárút a Duna partján
- 3) Királyréti Erdei Vasút
- 4) Kismarosi Falumúzeum
- 5) Kismarosi Sváb Muzeális Gyűjtemény
- 6) Kisvasút végállomás
- 7) Műemlék pincesor
- 8) Málénkij robot emléktáblák
- 9) Nepomuki Szent János szobor
- 10) Patakparti szabadidő park és sétány
- 11) Római katolikus templom (műemlék)
- 12) Ulmi skatulya szobor

III. ALAPADATOK A KIINDULÓ HELYZETHEZ

Kismaros jövőképeinek meghatározásakor fontos információk azok a kiinduló adatok, amelyek a jövőbeni folyamatokat meghatározzák, illetve hatással vannak azokra. Ilyen információk például a lakónépesség, annak alakulása, a lakások száma, a népesség összetétele (kor, nem, vallás, stb. szerint). Ezek az információk határozzák meg azt, hogy óvodát, iskolát vagy idősek otthonát érdemes-e fejleszteni/építeni a jövőben. Fontos, hogy előre tudjunk tervezni, előre lássuk a jövő problémáit, hogy azokra időben reagálni tudjunk – fel tudjunk készülni. Ez a gazdasági program egyik legfontosabb pillére feladata.

1. sz. táblázat: a Település alapadatai

Nemzetiségi név:	–
KSH-kód:	33738
Jogállás:	Község
Régió:	Közép-Magyarország
Megye:	Pest
Járás neve (kódja):	Szobi (137)
Járás székhelye:	Szob
Kistérség neve (kódja):	Váci (4309)
Kistérség székhelye:	Vác
Közös önkormányzati hivatali kód:	1
Közös önkormányzati hivatal székhelye:	–
Nemzetiségi önkormányzat:	német
Távhívó körzetszám:	27
Vasútállomás:	Kismaros (0,2 km)

1 = önálló polgármesteri hivatalt fenntartó önkormányzat

Kismaros lakónépességének alakulását vizsgálva kiderül, hogy 1990 óta a lakónépesség 39,0%-kal növekedett. Ennek oka Kismarosra, illetve Börzsönyligetre betelepült új lakók, akik ki szeretnék használni a természet közelségének, a nyugalomnak, a csendnek és Budapest közelségének együttes meglétét. Ezáltal településünk tökéletes helyszínt tud biztosítani a nyugalomra vágyó, de

ugyanakkor fővárosi munkahelyüket feladni nem akaró családok számára. Azáltal azonban, hogy a település lélekszáma közel a másfélszeresére növekedett, megnövelte az igényt az infrastruktúra fejlesztésének is, amely nem feltétlenül követte ezt a mértékű növekedést.

2. sz. táblázat: népesség, lakásállomány, terület

Időpont	Lakónépesség	Lakások száma	Területnagyság (hektár)
2014.01.01.	2 118	783	1 196
2013.01.01.	2 093	783	1 196
2012.01.01.	2 073	784	1 196
2011.10.01.	2 060	783	1 196
2010.01.01.	2 074	685	1 211
2009.01.01.	2 009	680	1 211
2008.01.01.	1 911	671	1 211
2007.01.01.	1 870	665	1 196
2006.01.01.	1 850	659	1 196
2005.01.01.	1 844	655	1 196
2004.01.01.	1 868	651	1 196
2003.01.01.	1 871	649	1 196
2002.01.01.	1 834	647	1 196
2001.02.01.	1 806	645	1 196
2000.01.01.	1 601	567	1 195
1999.01.01.	1 579	563	1 195
1998.01.01.	1 571	560	1 193
1997.01.01.	1 572	550	1 192
1996.01.01.	1 544	547	1 192
1995.01.01.	1 494	540	1 192
1994.01.01.	1 511	535	1 192
1993.01.01.	1 514	531	1 192
1992.01.01.	1 518	524	1 192
1991.01.01.	1 512	514	1 191
1990.01.01.	1 524	510	1 191

A lakások számát vizsgálva kiderül, hogy 1990-ben átlagosan 3,0 fő lakott egy épületben, addig 2014-re ez a mutató 2,7 fő. Ez arra enged következtetni, hogy az épületek száma erőteljesebben növekedett, mint a lélekszám, amit vélhetően az üdülőövezetben épült nyaraló-építések okoztak.

A településen élők nemzetiségi kötődését vizsgálva látszik, hogy Kismaroson a következő nemzetek fiai, lányai laknak: magyar, német, szlovák, cigány (roma), horvát, román, egyéb. Érdekes, hogy a lakók 13,8%-a nem kívánta megjelölni a nemzetiségi kötődését 2011. évben.

A 3. sz. táblázatból az is kiderül, hogy – Magyarországon egyébként előforduló nemzetek közül – bolgár, görög, lengyel, örmény, ruszin, szerb, szlovén, ukrán lakó nincs.

3. sz. táblázat: Kismaros lakóinak nemzetiségi kötődése

A helység lakóinak nemzetiségi kötődése 2011-ben	
magyar	86,0%
bolgár	0,0%
cigány (roma)	0,2%
görög	0,0%
horvát	0,1%
lengyel	0,0%
német	9,5%
örmény	0,0%
román	0,1%
ruszin	0,0%
szerb	0,0%
szlovák	0,3%
szlovén	0,0%
ukrán	0,0%
egyéb, nem hazai nemzetiség	1,7%
nem kívánt válaszolni, nincs válasz	13,8%

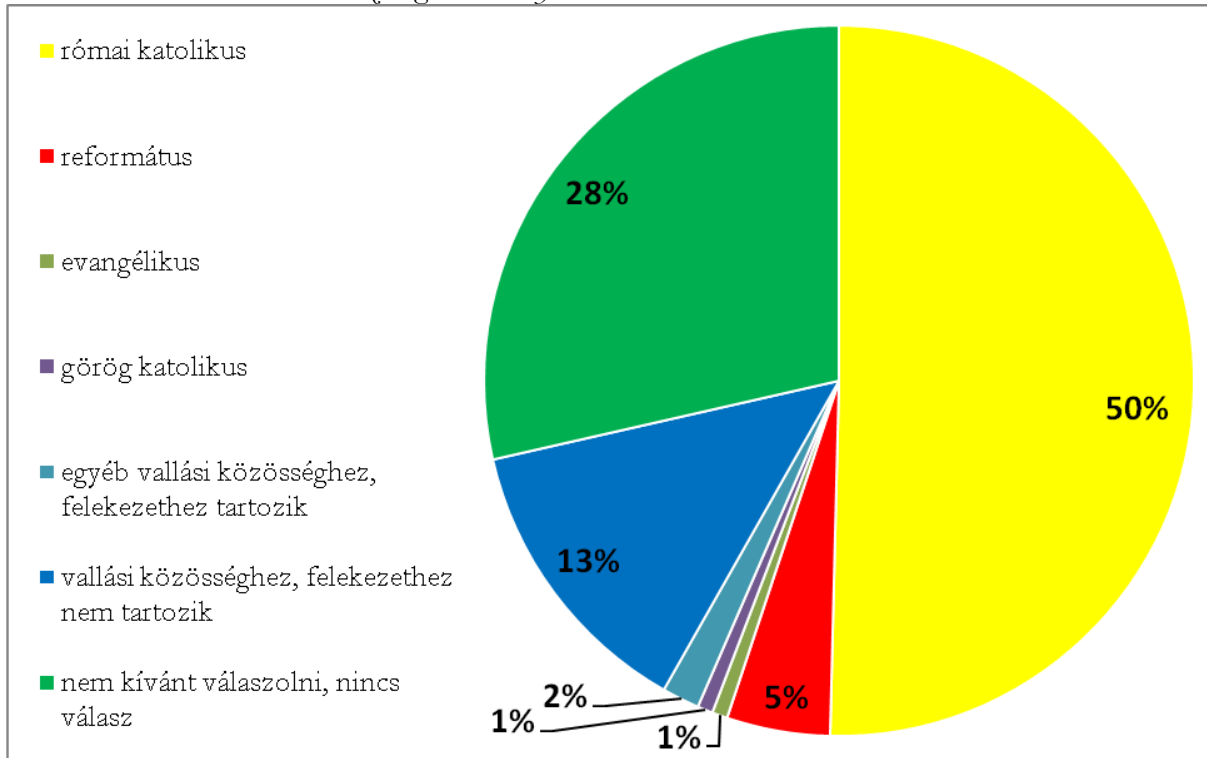
A település vallási közösségeinek vizsgálatakor kitűnik, hogy a falu kicsivel több, mint a fele római katolikus vallású. Ennek oka a faluban aktív hitéleti tevékenység (dr. Major Sándor atya munkásságának eredménye, cserkészet, énekkar, gitáros misék, stb.) A második legnagyobb arányt a „nem kívánt válaszolni, nincs válasz” kategória, illetve a „vallási közösséghez, felekezethez nem tartozik” kategória teszi ki. Ez a két kategória összesen a falu 41,7%-a. Ebből arra következtetünk, hogy a falunak van egy hívő és egy nem hívő része, amelynek lélekszáma közel ugyanannyi. A gazdasági programban megfogalmazott fejlesztési elvek között ezt is figyelembe kell venni.

4. sz. táblázat: Kismaros vallási összetétele

A helység lakóinak vallási összetétele 2011-ben	
római katolikus	50,3%
református	4,7%
evangélikus	0,7%
görög katolikus	0,7%
izraelita	0,0%
egyéb vallási közösséghez, felekezethez tartozik	1,7%
vallási közösséghez, felekezethez nem tartozik	13,2%
nem kívánt válaszolni, nincs válasz	28,5%

A faluban van még református, evangélikus, görög katolikus és egyéb vallási nézetű lakó is. Ezeknek a lakóknak az aránya azonban elenyésző, összességében 7,8%-ot tesznek ki.

Az 1. sz. ábrán a lakónépesség vallási nézeteinek aránya jól megfigyelhető és igazolja azt, hogy összességében háromféle ember lakik Kismaroson: római katolikus, nem hívő, egyéb felekezethez tartozó.

1. sz. ábra: Kismaros vallási közösségeinek aránya

Kismaros öt elkülöníthető településrészből áll: központi belterület (vasút Duna felőli oldalán), központi belterület (vasút erdő felőli oldala), Börzsönyliget, Jánoshegy, Öreg-szőlők. A legtöbb lakás, és a legtöbb lakó értelemszerűen a központi belterületen él, míg Börzsönyligeten 270 lakó és 121 lakás van a 2011. október 1-jei adatok, információk alapján. Ezek alapján jól látható, hogy a fejlesztéseket is elsősorban a két legnagyobb településrész: a központi belterületen és Börzsönyligeten szükséges megvalósítani.

5. sz. táblázat: településrészek Kismaroson

A helység részei, a helységhez tartozó településrészek jellege és megnevezése	A népszámlálási lakónépesség	A lakások	A lakott egyéb lakóegységek	Postai irányítószám
	száma 2011. október 1-jén, a 2014. január 1-jei közigazgatási állapot szerint			
Központi belterület	1 711	646	2	2623
Egyéb belterület				
Börzsönyliget	270	121	–	2623
Külterület				
Jánoshegy	22	5	9	2623
Öreg-szőlők	22	11	–	2623

IV. A PROGRAM ALAPELVEI

A gazdasági programunk alapelveit ~~egyezően Vác gazdasági programjának elveivel~~ a következőképpen érdemes megfogalmazni: E program összeállításánál egyrészt az önkormányzat jelenlegi működési jellemzőiből, a 2015 júniusában meglévő tényhelyzetből kell kiindulnunk. Az ettől való továbblépési lehetőségek meghatározásakor többször utalás történik a folyamatok kialakulásának hátterére, hiszen e nélkül az összefüggések nem volnának érthetőek.

Az irreális elvárás volna, ha – a jelenlegi ismeretek alapján – mindenre kiterjedően, időrendi bontásban pontos és tételes prognózist adnánk annak, hogy mi fog történni Kismaroson 2019-es év végéig. A gazdasági programunk azokat a céljainkat tartalmazza, amelyeket most reálisnak és megvalósíthatónak vélünk. A teljességhez tartozik, hogy többször is érintve lesznek olyan témák és feladatok, melyek ebben az időszakban eleve csak részben teljesülhetnek, illetve olyan ügyek, melyek kizárólag hosszabb távon kezdhetők, illetve valósíthatók meg, de már ezekben az években is – legalább az előkészítés szintjén – foglalkoznunk kell velük. Hiszen a település működésében, életében folyamatok vannak, egy-egy konkrét ügy megoldása sokszor több éves előkészítést, szervezést és – ezt követően – konkrét végrehajtást igényel.

A gazdasági program összeállításánál meghatározó keretet jelentett a jogszabályi környezet:

- a) törvényi előírások;
- b) kormány szintű és miniszteri rendeletek;
- c) Kismaros Község Önkormányzatának rendeletei;
- d) képviselő-testületi határozatai.

A polgármester jegyzi a gazdasági programot. Ennek elkészítésekor figyelembe vételre kerültek a következő szempontok:

- a) a képviselők elképzelései;
- b) a képviselő-testület döntései, valamint az üléseken elhangzott javaslatok, elgondolások;
- c) a Polgármesteri Hivatalban, az önkormányzati intézményekben dolgozó szakmai vezetők véleményei;
- d) a faluban élők reális igénye;
- e) a helyi önszerveződő közösségek elképzelései.

A gazdasági programban megfogalmazott célok elérése érdekében a képviselő-testületnek két irányban is lépéseket kell tennie:

- a) biztosítani szükséges az egymásra épülő programrészek megvalósíthatóságát (ezen belül kiemelten figyelemmel kell lennie az egyes elemek összefüggéseire, koherenciájára);
- b) meg kell teremtenie a szükséges anyagi forrásokat és fedezetet.

Tényként kell kezelnünk, hogy az önkormányzati költségvetésben a feladatfinanszírozásra kapott – évente változó mértékű – összegek és a saját bevételek egyenlőre csak a működés fedezetére elegendőek. Céljaink eléréséhez elengedhetetlenül szükséges további források bevonása, melyek között párhuzamosan kell dolgoznunk a saját bevételek növeléséért és a minél sikeresebb pályázatok révén történő forrasszerzésért (beleértve elsősorban az Unió és a kormányzati pénzeket, valamint a TAO-s lehetőségeket).

A gazdasági program alapelveiben nyomatékosítjuk, hogy a működési célú bevételeket működésre, a fejlesztésekre megszerzett pénzeket pedig fejlesztésre költjük. Fejlesztésre megszerzett bevételeknek tekintjük az állami támogatások fejlesztési részét, valamint az ingatlan értékesítés bevételeit.

Kismaros Község meghatározó stratégiai dokumentumaiban foglaltakat figyelembe véve – illetve szem előtt tartva a település fejlesztési törekvéseit, belső adottságait és a gazdasági-társadalmi folyamatait – megfogalmazható: egy olyan gazdasági programot kívánunk megfogalmazni, majd pedig megvalósítani, amely elősegíti a kiegyensúlyozott és versenyképes falu gazdasági működését olyanformán, hogy közben maximálisan szem előtt tartjuk az itt élő lakosság érdekeit.

A gazdasági program sikeres megvalósítása érdekében, az alábbi fejlesztési alapelveket kívánjuk követni az elkövetkező időszakban:

- a) a település bevételeinek és kiadásainak hosszú távú egyensúlyának megtartása, a kötelezőnek tekinthető önkormányzati feladatok ellátásának – lehetőségek szerinti – javításával;
- b) az önkormányzati intézmények és az esetlegesen megalapítandó önkormányzati tulajdonú gazdasági társaság(ok) működésének racionalizálása, költséghatékony közszolgáltatások biztosítása;
- c) az önkormányzati ingatlanokkal történő hatékony vagyongazdálkodás, az önkormányzati vagyon növelése, megőrzése;
- d) részvétel azokon a pályázatokon, amelyek eredményeként megvalósíthatók egyes önkormányzati fejlesztési célok;
- e) a környezettudatos, környezetbarát és energia-hatékony szemlélet erősítése és előterbe helyezése a gazdaságfejlesztési elképzelések során;
- f) a településszerkezeti problémák megoldási igényéből kiinduló település-, illetve részben gazdaságfejlesztés (célul kitűzve a központi belterület, Börzsönyliget fejlesztését, a racionalizáltabb településrészi funkciómegosztást), melyekkel elősegíthetjük a jövőbeni beruházói igényekre való felkészülést, illetve azok orientálását;
- g) a helyi vállalkozások élénkítése, törekedve a minél nagyobb részvételükre a helyi fejlesztéseknél;
- h) a munkanélküliség alacsony szinten tartása, a helyi lehetőségek és mozgástér maximális kihasználásával, továbbá az aktív foglalkoztatás-politika megvalósítása;
- i) a piac szereplőivel történő konzultációs és kooperációs kapcsolatok további erősítése;
- j) a civil szervezetek közéleti szerepének és gazdaságfejlesztési, társadalmi kohéziós funkcióinak támogatása, tevékenységük ösztönzése.

V. HELYZETELEMZÉS

A 2015-2019. évekre vonatkozó gazdasági program csak úgy fogalmazható meg, ha az anyagunk egy részében bemutatjuk azokat a tényezőket, amelyek a ciklus során adottságként vagy körülményként a legmeghatározóbban befolyásolhatják az önkormányzati munkát. Ezek olyan fontos összetevők, melyek alapvetően segíthetik vagy gátolhatják a feladatok elvégzését.

Fontos szót ejteni az önkormányzati rendszer változásáról, amely az elmúlt években végbement. A 2012- 2013-as évek döntő változást hoztak a magyarországi önkormányzatok életében: a helyhatóságok által ellátandó feladatokat, illetve a finanszírozás tekintetében. Ezt az alapvetően átalakult rendszert immár adottságként kell kezelnünk, és tényként kell elfogadnunk, hogy jónéhány önkormányzati feladat megszűnt vagy átadásra került (elsősorban a járáshoz vagy a KLIK-hez – Vilcsék Gyula Általános Iskola). Itt kell megjegyezni, hogy a 4 évvel ezelőtt jószerével még csak közelítő információink voltak a jövőbeni változások nagyságáról és irányáról, így a 2011-2014-re vonatkozó terveink nem tartalmazhatták a bekövetkező államigazgatási reformokkal összefüggő

intézkedéseket. Tényként rögzíthetjük azt is, hogy az elmúlt 2-3 évben a munkánk nem kevés részét fordítottuk arra, hogy értelmeztük az új helyzetből adódó feladatainkat és megpróbáltuk megkeresni azokra az optimális válaszainkat. Az intézkedések során mindig szem előtt tartottuk egyrészt a falu lakóinak érdekeit, másrészt pedig a költségvetés hosszú távú egyensúlyának biztosítását.

Az *Mötv. 13. § (1) bekezdése* nevesíti, melyek a helyi közügyek, valamint a helyben biztosítandó közfeladatok körében a „különösen” ellátandók:

- 1) településfejlesztés, településrendezés;
- 2) településüzemeltetés (köztemető kialakítása és fenntartása, a közvilágításról való gondoskodás, kéményseprő-ipari szolgáltatás biztosítása, a helyi közutak és tartozékainak kialakítása és fenntartása, közparkok és egyéb közterületek kialakítása és fenntartása, gépjárművek parkolásának biztosítása);
- 3) a közterületek, valamint az önkormányzat tulajdonában álló közintézmény elnevezése;
- 4) egészségügyi alapellátás, az egészséges életmód segítését célzó szolgáltatások;
- 5) környezet-egészségügy (köztisztaság, települési környezet tisztaságának biztosítása, rovar- és rágcsálóirtás);
- 6) óvodai ellátás;
- 7) kulturális szolgáltatás, különösen a nyilvános könyvtári ellátás biztosítása, filmszínház, előadó-művészeti szervezet támogatása, a kulturális örökség helyi védelme, a helyi közművelődési tevékenység támogatása;
- 8) szociális, gyermekjóléti szolgáltatások és ellátások;
- 9) lakás- és helyiséggazdálkodás;
- 10) a területén hajléktalanná vált személyek ellátásának és rehabilitációjának, valamint a hajléktalanná válás megelőzésének biztosítása;
- 11) helyi környezet- és természetvédelem, vízgazdálkodás, vízkárelhárítás;
- 12) honvédelem, polgári védelem, katasztrófavédelem, helyi közfoglalkoztatás;
- 13) helyi adóval, gazdaságszervezéssel és turizmussal kapcsolatos feladatok;
- 14) a kistermelők, őstermelők számára – jogszabályban meghatározott termékeinek - értékesítési lehetőségeinek biztosítása, ideértve a hétvégi árusítás lehetőségét is;
- 15) sport, ifjúsági ügyek;
- 16) nemzetiségi ügyek;
- 17) közreműködés a település közbiztonságának biztosításában;
- 18) helyi közösségi közlekedés biztosítása;
- 19) hulladékgazdálkodás;
- 20) távhőszolgáltatás;
- 21) víziközmű-szolgáltatás, amennyiben a víziközmű-szolgáltatásról szóló törvény rendelkezései szerint a helyi önkormányzat ellátásért felelősnek minősül.

E jogszabály másutt rendelkezik arról is, hogy törvény a helyi közügyek, valamint a helyben biztosítható közfeladatok körében ellátandó más önkormányzati feladatot is megállapíthat. A helyi önkormányzatok továbbra is önként vállalhatják olyan helyi közügyek ellátását, amelyeket jogszabály nem utal más szerv kizárólagos hatáskörébe. Ez azonban nem veszélyeztetheti a kötelező feladatainak ellátását. A finanszírozás hátterét elsősorban az önkormányzat saját bevételei, illetve az erre a célra biztosított külön források képezhetik.

A fentiekben összefüggésben jelezni kell azt, hogy a törvény által megjelölt – és az előzőekben idézett – 21 önkormányzati feladat néhány esetben tartalmilag részben fedi egymást. Emelett pedig többször értelmezéssel problémát okoz az egyes témák konkrét jelentésének meghatározása. Mindezekből következően nemegyszer levezethető az, hogy egy adott tevékenység elvégzése a

helyben biztosítható közfeladatok körében ellátandók közé tartozik, de akár ennek az ellenkezője is bebizonyítható.

V/1. A település földrajzi elhelyezkedése, adottsága

Kismaros község Pest megye északi részén, a Dunakanyarban, a Börzsöny hegység déli vulkanikus eredetű, gyengén hullámos lejtőjén, a Duna bal partján, a Morgó patak völgyében, országút mentén fekvő település, amely a váci agglomerációhoz tartozik. A medence lajtamészkövel, kemény andezit kavicsal, dácittal és vulkanikus törmelékekkel fedett, melyre agyagos, tengeri homokkőves üledék telepedett. Az ősmátra flórája már alig figyelhető meg, az alacsonyabb helyeken kiirtották az erdőket, sőt, a helyükön kialakított szántók és szőlők helyén egyre több hétvégi ház épül. A magasabb helyeken a kocsánytalan tölgy, a bükk és gyertyán az uralkodó, de megtalálható a szil, a juhar és a kőris is. A gazdag aljnövényzetet a galagonya, a kökény, a szeder, a fagyal, a som, a fekete hunyor, a kankalin, stb. képviselik. Az erdőkben honos a vaddisznó, az őz, a szarvas, a vadmacska, a fácán, a fűz, a kakukk, a sas és egyéb kisebb állatok. A hegyvidéki éghajlat itt már kevésbé érvényesül, a csapadék éves mennyisége 600-700 mm.

A központi belterületen elhelyezkedő lakóházak száma több mint 646. Az 1968-ban elkészült a vezetékes vízhálózat, és azóta az ingatlanok közel 100%-át bekötötték az ivóvíz-hálózatba. 1997-ben elkészült a vezetékes gázhálózat, és jelenleg befejezés előtt áll a csatornahálózat építése. A falu belterületén a telefonellátottság közel 100 %-os. A hulladékszállítást jelenleg a Zöld Híd Régió Nonprofit Kft. végzi. A falu rendezett, az utak túlnyomó többsége szilárd burkolattal rendelkezik. A falu köz- és vasúton egyaránt megközelíthető.

Festői környezetben fekszik a falu, a Dunakanyar közepén, a Börzsöny lábainál, a Szentendrei-szigettel és a Visegrádi vár-heggyel átellenben. A lakosság a Duna árterületén kívül sík vidékre települt. A vulkanikus eredetű Börzsöny-hegységnek és környezetének talajszerkezete optimális lehetőséget biztosít a földműveléshez. Kismarost Verőcétől mindössze egy néhány száz méteres beépítetlen Duna-part választja el. Megközelíthető a 12-es főúton, valamint vasúton. Lakossága: 2.118 fő, belterülete: 475 ha, külterülete: 715 ha.

V/2. Főbb demográfiai jellemzők

A születések és a halálozások számát vizsgálva jól látszik, hogy a halálozások száma csupán 2014. évben volt magasabb a születések számánál, így a településünk alapvetően növekszik – amivel nem minden környező település dicsekedhet.

6. sz. táblázat: születések, halálozások számának alakulása az elmúlt 5 évben

Év	Születések száma (fő)	Halálozások száma (fő)
2010.	28	24
2011.	28	25
2012.	29	23
2013.	24	23
2014.	22	30

7. sz. táblázat: népesség kor szerinti megoszlása 2015. január 1-jén

Kor szerinti csoportosítás	Fő	Korcsoport	Fő	Megoszlás
0-3	112	Gyermek és fiatalkorú	437	19%
4-6	86			
7-14	180			
15-18	59	Munkaképes korú	1.312	59%
19-60	1.312			
61-	489	Időskorú	489	22%
Összesen:	2.238	Összesen:	2.238	100%

A lakónépesség 19%-a gyermek és fiatalkorú, míg a 22%-a időskorú. Ez a két korosztály, amelyre vonatkozóan a legtöbb önkormányzati feladatunk van.

V/3. Infrastruktúra helyzete

Kismaros Község kettő településközponttal rendelkezik. A két központon belül találhatóak a településen elérhető közszolgáltatások, melyek a következők:

- Kismaros település „egyes jelű” településközpontjában található a polgármesteri hivatal, a művelődési ház, a falumúzeum, az IKSZT ház, a teleház és az ortopédiai rendelő.
- A község „kettes jelű” településközpontjában található az óvoda, az általános iskola, a sportcsarnok, az orvosi-, és fogászati rendelő (utóbbi kettő egy épületben a védőnői szolgáltatással egyetemben), a fiókgyógyszertár és a posta.

Kismaroson mikrotérségi együttműködéssel működik jelenleg a családsegítő és a gyermekjóléti szolgálat. A szolgáltatásnak a faluház ad helyet, hetente kettő alkalommal. Kismaroson kettő polgárőr szervezet működik. A Kismaros Üdülőterületi Polgárőr Egyesület a külterület (Börzsönyliget) biztonságáért, a Kismarosi Polgárőrség a belterület, a településközpont biztonságáért felelős. A legközelebbi rendőrőrs Verőcén, rendőrkapitányság, tűzoltóság, katasztrófavédelmi igazgatóság és kórház Vácon található.

A településen élők többsége ingázik a munkahelyére, amiket a közeli városok (Vác, Dunakeszi), és a főváros biztosítanak. A dolgozóknak csak töredékét teszik ki a helyi vállalkozók, és a helyben munkát vállalók. Kismaroson munkalehetőséget a turizmus, és a helyi közszolgáltatások biztosítanak (polgármesteri hivatal, óvoda, általános iskola.)

V/4. Vállalkozási tevékenységet végzők száma, összetétele

A településen x db, ágazatát tekintve többféle vállalkozás működik. A vállalkozások megoszlását a 8. sz. táblázatban mutatjuk be.

8. sz. táblázat: Kismaroson vállalkozási tevékenységet végző vállalkozások száma és összetétele

<i>Ágazat</i>	<i>Vállalkozások száma</i>
Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat	
Bányászat, kőfejtés	
Feldolgozóipar	
Vízellátás, szennyvízgyűjtés	
Építőipar	
Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	
Szállítás, raktározás	
Közigazgatás	
stb.	
Összesen:	

V/5. Az önkormányzat által ellátott feladatok és működtetett intézmények, humán erőforrások alakulása

A Településen a következő költségvetési szervek látják el az Önkormányzat kötelező feladatait:

- 1) Kismaros Község Önkormányzata;
- 2) Kismarosi Közös Önkormányzati Hivatal;
- 3) Kis Morgó Óvoda;
- 4) Művelődési Ház és IKSZT;
- 5) Német Nemzetiségi Önkormányzat Kismaros.

A fenti költségvetési szervek létszáma az elmúlt 5 évben a 9. sz. táblázat szerint alakult.

9. sz. táblázat: a költségvetési szervek létszámának alakulása

S.	Megnevezés	2011	2012	2013	2014	2015
1	Önkormányzat					
2	Polgármesteri Hivatal ⁴					
3	Kis Morgó Óvoda					
4	Vilcsek Gyula Általános Iskola					
5	Művelődési Ház és IKSZT					
6	MINDÖSSZESEN					

Kismaroson a regisztrált álláskeresők száma 54 fő, amely a lakosság 2,5%-a. Szociális ellátásban 31 fő részesül, a munkaképes korú lakosság száma 1.312 fő, a munkanélküliségi ráta 4,1%.

10. sz. táblázat – munkanélküliséggel kapcsolatos információk

Megnevezés	Mutatószám
Regisztrált álláskeresők száma (fő)	54
180 napnál kevesebb ideig regisztrált munkanélküliek száma (fő)	-
Járadékra jogosultak száma (fő)	-
Szociális ellátásban részesülők száma (fő)	31
Munkaképes korú lakosság száma (fő)	1.312
Munkanélküliségi ráta (%)	4,1

V/6. Környezeti állapot

Kismaroson a levegő szennyezettsége az egészségügyi határérték alatt van. A levegő szennyezettsége nem jelent egészségügyi kockázatot, a levegőben lévő szennyezettség a természetes szinthez közeli. Az összesített szmog-index: 6.5. A legszennyezés.hu oldalon a 3. sz. ábrán látható információkat kapjuk Kismarosra vonatkozóan.

⁴ 2015. évtől három település (Kismaros, Szokolya, Kóspallag) által alapított Közös Önkormányzati Hivatal

3. sz. ábra
Légszennyezettség Kismaroson

PM10 szálló por	NO ₂ nitrogén-dioxid	SO ₂ kén-dioxid	NO _x nitrogén-oxidok	O ₃ ózon	LEVEGŐMINŐSÉG ÉRTÉKELÉSE
0%	0%	1%	0%	0%	
0.2 ?g/m ³	0.3 ?g/m ³	1.3 ?g/m ³	Nincs adat	Nincs adat	
természetes	természetes	természetes	Nincs adat	Nincs adat	

Kismaroson az ivóvíz minősége megfelelő, amelyet a DMRV Zrt a honlapján a következőképpen határozott meg: „A DMRV Zrt. által szolgáltatott víz jó minőségű IVÓVÍZ, megfelel az ivóvízminőségre vonatkozó magyar és EU jogszabályok előírásainak. Az ivóvíz tartalmazza mindazokat az anyagokat [ásványi sók, mikroelemek, stb.], melyek az emberi szervezet működéséhez, fenntartásához feltétlenül szükségesek, és nem tartalmaz olyan élettelen és élő anyagokat, amelyek ártalmasak az emberi szervezet számára”.

A Kis-Duna vízminőségéről a Mátyásfa Környezetvédő Egyesület készített egy tanulmányt 2009-ben, amelyben a következőket fogalmazta meg a vizsgálati eredményeképpen: „Összességében elmondható, hogy a Kis-Duna állapota a vízi gerinctelen szervezetek alapján – figyelembe véve a boltmeder kis méretét, viszonylag egyhangú növényállományait, állandó vízborítását, de változó vízforgalmát – felülmúlta várakozásainkat. Bár faunájában – a három faunára új és további ritka árvaszúnyog fajok mellett – különleges értékekre nem sikerült bukkannunk, mindenképpen kijelenthető, hogy a vízi gerinctelen közösség fajgazdagabb, mint az a hasonló habitusú medrek esetében megszokott.”

A Dunakanyar menti település, Szentendre, Dunabogdány, Kisoroszi, Leányfalu, Pócsmegyer, Szigetmonostor és Tahitótfalu strandjain indul el az az egységes mérési rendszer, mely révén a nyáron a Dunánál fürdőzők folyamatosan tájékozódhatnak majd a folyó aktuális vízminőségéről. Az ellenőrzést és az adatok közzétételét a Coca-Cola Magyarország támogatja, a méréseket pedig az ÁNTSZ végzi el májustól szeptemberig. A mintaprojekt célja, hogy támogassa a Dunakanyar menti településeken a Dunához kötődő szabadidőprogramok, sportok, illetve a strandolás fellendítését.

V/7. A település hazai és nemzetközi kapcsolatrendszere

Kismaros testvértelepülései:

- a) **Zetelaka** – Erdélyben (Románia), Székelyföldön a Hargita hegység dél-nyugati lábánál, a Nagy-Küküllő felső szakaszánál található székely-magyar nagyközség;
- b) **Wallhausen** – Németország Baden-Württemberg tartományában található, több kisebb településből álló nagyközség.

V/8. Az előző ciklusban megvalósult és az előző ciklusból áthúzódó, folyamatban lévő fejlesztések

Az előző ciklusban (2010-2014. években) a 11. sz. táblázatban felsorolt fejlesztések valósultak meg. A 12. sz. táblázatban azokat a fejlesztéseket soroljuk fel, amelyek az előző ciklusról áthúzódnak, amelyeket még be kell fejeznünk.

11. sz. táblázat – megvalósult fejlesztések

Fejlesztés megnevezése	Összege (E Ft)

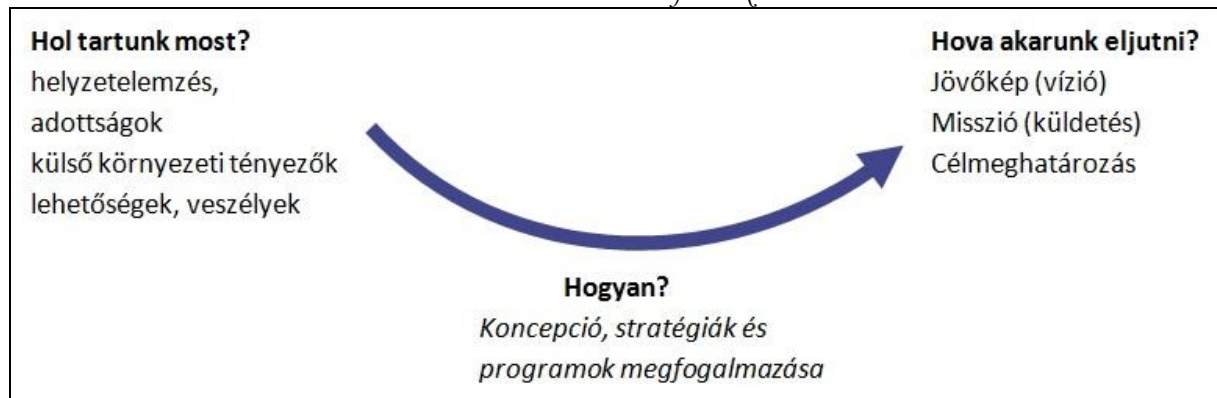
12. sz. táblázat – áthúzódó, folyamatban lévő fejlesztések

Fejlesztés megnevezése	2014-ig teljesült	További pénzügyi kihatás
	(E Ft)	

V/9. A település jelenlegi állapotában meglévő gyenge és erős pontok

A jövőhöz vezető úthoz, a lehetőségeink megvalósításához a 2. sz. ábrán látható folyamatot kell elvégeznünk.

2. sz. ábra: út a jövőhöz

Elképzeléseink szerint az általunk megfogalmazott jövőkép ezen felül (egyik) kiindulópontja lehetne

- a) egy falu arculatának a készítésénél
- b) egy településfejlesztési koncepció (TK) készítésénél
- c) egy helyi építési szabályzatnak (HÉSZ)
- d) egy gazdasági program kidolgozásánál
- e) egy integrált területfejlesztési stratégiának (ITS)

- a) a falu arculatának a készítésénél
- b) a településfejlesztési koncepció (TK) készítésénél
- c) a gazdasági program kidolgozásánál
- d) a integrált területfejlesztési stratégiának (ITS)
- e) a helyi építési szabályzatnak (HÉSZ)

ERŐSSÉGEK

- 1) Jó közlekedési kapcsolatokkal rendelkezik;
- 2) Kötött pálya és vasútállomás megléte, ahonnan óránként két vonat is jár Budapest felé, országút, 3 Volán busz vonal is jár Kismarosra, Kisvasút Szokolya és Királyrét felé, Duna gyönyörű és jó fekvésű hely a motorcsónakosok számára, Nagymaros és Váctól hajóközlekedés is lehetséges;
- 3) Dunakanyar, hegy-víz, Börzsöny, patak, tájkép;
- 4) Festői környezetben fekszik a falu, Pest megye északi részén, a Dunakanyar közepén, a Börzsöny lábánál, a Duna bal partján, a Szentendrei-szigettel és a Visegrádi Várhegygel átellenben, a Morgó patak völgyében;
- 5) Könnyen megközelíthető sokoldalú, nem zsúfolt Duna part;
- 6) A Duna part két lebetonozott úton megközelíthető, csónakleeresztővel, strandolási lehetőséggel és csónak kikötési lehetőséggel rendelkezik, csak helyiek használják);
- 7) Jó műszaki infrastrukturális adottságokkal rendelkező település;
- 8) Átlátható, átjárható, kézben tartható familiáris léptékű település;
- 9) A település fejlődése szervesnek mondható. Ettől némiképpen eltér a szinte önálló léttel bíró Börzsönyliget. Bár a főút és a vasút települést-szeletelő volta jelenlévő valóság Kismaros mégis átlátható, átjárható, familiáris léptékű település maradt;

- 10) Egészséges demográfiai görbe (gyerekek, középkorúak, nyugdíjasok aránya);
- 11) Magas iskolázottság, alacsony munkanélküliség;
- 12) Erős homogén és hagyományokkal rendelkező katolikus hitélet, Ciszterci Monostor;
- 13) A hitélet erős a faluban. A katolikus egyház nemcsak szakrális épületein keresztül nyújt lehetőséget a hitéletre, hiszen papjai, a rendtagok szóban és tettekben is mindennapi kultúráközvetítők;
- 14) Sokszínű környezet (adottságok: patak, erdő, Natura 2000, DINP);
- 15) A Dunakanyar kis települése természeti érintettsége igen magas. A NATURA 2000, valamint a Duna-Ipoly Nemzeti Park természeti védettsége jelentős területeket fed le. Az erdő borította hegyvonulatok szelíden ölelik a kis patakokat;
- 16) Források, tiszta patak, ritka állatfajok, jó levegő (flora, fauna);
- 17) Nincs környezetet terhelő ipar a közelben;
- 18) Sváb hagyományok (táncsoport, önkormányzat, falumúzeum) és Egyházi ünnepek;
- 19) Hagyományos építészet;
- 20) Az ősi települési szövet kiemelt érték, melynek megőrzése, étellel való megtöltése elsődleges szempontnak kell lennie. A még több helyen is látható sváb házak meghatározó és mintát adó építészeti elemei a településnek (Ófalu, Pincesor);
- 21) Tájba simuló településkép;
- 22) A Börzsöny Dunára lefutó oldalába finoman simuló településkép jelentős értéke a falunak;
- 23) Erős kismarosi identitás;
- 24) A helyi közösség erős kötődése erős és átörökítendő. A sváb hagyományok, a természet szeretete, az egymásra figyelés a hétköznapokban megfigyelhető;
- 25) Jó közbiztonság a történelmi falu területén, Polgárórség;
- 26) Jól példázza a település familiáris jellegét a történelmi falu területén a jó közbiztonság. A polgárórség hathatós segítséget nyújt a település jól élhetőségéhez;
- 27) Közszolgáltatások átlag feletti léte a település méretéhez képest;
- 28) A humán közszolgáltatások terén a település léptékéhez mérten az ellátás átlag felettinek mondható. A bölcsődei ellátás kivételével a több mint 100 férőhelyes óvoda, a férőhelyes általános iskola színvonalas képzést biztosít. Az egészségügy területén az ellátás jó színvonalon biztosított (.... felnőtt háziorvos, gyermekorvos, fogorvos, gyógyszertár). A szociális ellátás területén is színvonalas az ellátás: idősök nappali intézménye, a pénzügyi és természetbeni szociális ellátások rendszere, A kulturális élet színes, a feltételek biztosítottak (művelődési ház, múzeum);
- 29) Turista útvonalak, közelben kék túra;
- 30) Gazdag választék éttermekben és Sörözőkben (Öreg Morgó étterem, Patak vendéglő, Marus Sörkert, Csibi Pub...);
- 31) Két jó állapotban lévő, sok funkciós művelődési ház (művelődési ház és IKSZT ház);
- 32) Több művész választotta otthonául Kismarost (Győrffy Ákos és Adrienn, Haraszi Zsolt, Nagy Ágnes...);
- 33) Sokoldalú és gazdag kulturális programajánlat (koncertek, kiállítások, fellépések, előadások...);
- 34) Számos vállalkozó lakik Kismaroson;
- 35) Stabilak az önkormányzat anyagi helyzete, felvett hitelek nélkül működik;
- 36) A költségvetés évek óta stabil és kiegyensúlyozott;

G Y E N G E S É G E K

- 1) Üdülő övezet infrastruktúra;
- 2) Közvilágítás elégtelen volta, hektikus;

- 3) A meglévő infrastruktúra sok esetben se nem családbarát, se nem biztonságos (nehéz a babakocsival való közlekedés, sok helyen járda hiányában az utakra kényszerülnek a gyalogosok, nincsenek biztonságot segítő építmények);
- 4) Közterületek megjelenése nem sugároz harmóniát, rendezetlen megjelenésű (A Posta park, a Szarvas körüli rész, Templom körüli terület, fő út melletti üzletsor és Verőce felőli „falubejárat” és a CBA körüli terület kialakításában nem észlelhető egy ~~homogén koncepció~~ **rendező elv**);
- 5) Ökuménia hiánya;
- 6) Ingázás;
- 7) Jelentős mértékű az ingázás. A helyben foglalkoztatottak számának növelése jelentős mértékben segítheti a helyi gazdaságot, változtathat a település kissé alvó jellegén;
- 8) Magas zajszint az Ófaluban;
- 9) Hiányzó árvízvédelmi infrastruktúra;
- 10) Sok az illegális szemét (lerakodó hely);
- 11) Helyi értékvédelem;
- 12) A település rögzítette az egyedi helyi védelem alatt álló épületeket. Azokat azonban nem jellemezte meg, anyagi támogatást azok felújítására nem nyújtott, azok számát nem növelte. Az országos védelem mellett pedig a helyi védelemnek jelentős szerepe van a település arculatának, helyi sajátosságainak megőrzésében. Mindez azonban nem korlátozódhat kizárólagosan az épített környezet elemeire. Ugyanilyen jelentőséggel bírnak a természeti értékek, és az egyéb helyi értékek. Ennek érdekében el kell készíteni a települési értéktárat;
- 13) Magas betörési ráta az üdülőövezetek területén;
- 14) Sok baleset veszélyes pont, nem lassított közlekedési rendszer;
- 15) kevés sportolási lehetőség, kevés hagyománnyal rendelkező sportegyesület;
- 16) Idősek napközi otthona és bölcsőde hiánya;
- 17) (tan)uszoda hiánya, elavult, szabvány hiányos sportcsarnok;
- 18) Cukrászda hiánya;
- 19) Pincesor kihasználatlansága, régi mesterségek hiánya;
- 20) Szálláshelyek hiánya;
- 21) Hiányzó turizmusfejlesztési koncepció, információs táblák hiánya;
- 22) Turisták általában „csak” átutazók és nehezen tájékozódnak Kismaroson;
- 23) Turisztikai infrastruktúra hiánya;
- 24) Cukrászda hiánya, Pincesor kihasználatlansága, régi mesterségek hiánya, Szálláshelyek hiánya. Kismaros jelentős mértékű deficittel rendelkezik a turisztikai infrastruktúra terén. A településképet is meghatározó pincesor, valamint az a pincesor és a főút közötti ősi települési mag revitalizációja elengedhetetlen. A szállásférőhelyek számának növelése, egy jó színvonalú cukrászda tovább növelheti a vendégforgalmat;
- 25) Alig észlelhető, sőtlan megjelenés a nagyvilágban és az interneten (Wikipédia, falu honlap stb.);
- 26) Kismaros közigazgatási területén aránylag alacsony számú helyi vállalkozás működik;
- 27) Sok kisvállalkozó van a faluban, mely csökkenti az életminőséget (zaj, kosz, forgalom, parkolás);
- 28) Civil szervezetek nagy része passzív;
- 29) Testvérvárosokkal való kapcsolattartás nem következetes;
- 30) Nincs koncepciózus vagyongazdálkodás (kataszter, több mint 200 telek...);
- 31) Kevés „álló eszköz” (kisbusz, nagyobb szerszámok...);
- 32) Kihaszánlatlan külterületek;
- 33) A Polgármesteri Hivatal állapota nem megfelelő arra, hogy a közszolgáltatásokat hatékonyan el tudjuk látni (internet kapcsolat sokszor nincs, fafödém, rágcsálók, helyhiány, **létszámbiány főleg a műszaki területen**);

- 34) Közterületek megjelenése nem sugároz harmóniát, rendezetlen megjelenésű (A nagyvasút állomás meglehetősen rendezetlen, nincs lenyírva, lefestve, gazos, pedig az emberek, turisták nagy része csak ennyit lát a Településünkben);

L E H E T Ő S É G E K

- 1) Turizmus fejlesztési koncepció által önkormányzatok bevételeinek a növekedése;
- 2) Hatékonyabb adó- és behajtási politikával a bevételek növelése;

V E S Z É L Y E K

- 1) Az elégtelen infrastruktúra miatt balesetek számának a növekedése;
- 2) ~~Hányzó turizmusfejlesztési koncepció miatt a~~ A turisták nem bevételt hoznak a falunak, hanem több forgalmat zajt és szemetet;
- 3) Üdülőövezet hanyatlása miatt ingatlan árak esése, alacsony társadalmi rétegek beköltözése;
- 4) A turizmus által az infrastruktúra gyakoribb karbantartása terhet ró az Önkormányzatra;

VI. FEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ

VI/1. A koncepciót meghatározó stratégiai tényezők

Az előző fejezetekben a helyzetelemzés és értékelés feltárta a település jelenlegi helyzetét, a leglényegesebb szükségleteket és a fontosabb problémákat. Ezen túl a helyzetértékelés eredményeként felszínre kerültek a gyenge és erős pontok, valamint a lehetőségek és az esetleges veszélyek, melyek alapvetően determinálhatják a további fejlesztési elképzeléseket.

A stratégiai helyzetelemzésre alapozva ennek a fejezetnek elsődleges célja a stratégiai fontosságú települési sajátosságok, környezeti tényezők bemutatása és az önkormányzat által kötelezően ellátott és önként vállalt feladatainak az ismertetése. Az ezekből fakadó előnyökre támaszkodva meg kell határozni a konkrétan megvalósítani kívánt fejlesztési stratégiát.

A gazdasági programnak a helyi társadalmi, környezeti, gazdasági adottságok figyelembevételével illeszkednie kell a megyei területfejlesztési koncepcióhoz. Ismertetni kell, hogy az önkormányzat milyen feladatokat lát el társulás (pl: igazgatási, szociális, stb.) keretében.

Társulás megnevezése	Ellátott feladat	Feladatellátás kezdete
Észak-Kelet Pest és Nógrád Megyei Regionális Hulladékgazdálkodási és Környezetvédelmi Önkormányzati Társulás	hulladékgazdálkodás	2007.02.15

A jövőben a gyermekjóléti szolgáltatást, a családsegítést és a házi segítségnyújtást is önkormányzati társulással szeretnénk ellátni, biztosítani. Kismarosnak két lehetősége van: Szob és Nagymaros.

VI/2. Fejlesztési alapelvek

A fejlesztési alapelveink a következők:

- a) A természeti környezet megőrzése;
- b) A település meglévő arculatának megőrzése, létrehozása, továbbfejlesztése;
- c) A természeti adottságokat figyelembe vevő fejlesztések kiemelten történő kezelése;
- d) Az önkormányzat kötelező feladatellátásához kapcsolódó fejlesztések;
- e) Meglévő intézménystruktúra átalakítása, a kihasználtság, hatékonyság javítása;

VII. STRATÉGIAI FEJLESZTÉSI CÉLOK

VII/1. Fejlesztési célok, elképzelések

A 2015-2019. időszakban a következő fejlesztési célokat, elképzeléseket szeretnénk végrehajtani:

- 1) A Kis Morgó Óvoda fejlesztése, bővítése a gyermeklétszám növekedése következtében.
- 2) Járdák építése.
- 3) Árvízvédelmi rendszer tervezése, kivitelezése.
- 4) Településfejlesztési Nonprofit Kft létrehozása, a közfeladatok hatékonyabb és olcsóbb végrehajtása.
- 5) Belterületi utak javítása, karbantartása.
- 6) Kismaros arculatának kialakítása.
- 7) Az átmenő forgalom problémájának megoldása, lassítása.
- 8) Csatornázás megvalósítása Börzsönyligeten.
- 9) Vízvezetéssel kapcsolatos problémák megoldása Kismaroson.
- 10) A Polgármesteri Hivatal hatékonyságának, eszköz ellátottságának fejlesztése, „lakosságbarát” szolgáltatásának kialakítása.
- 11) Az elektronikus közigazgatási szolgáltatások fejlesztési lehetőségeinek a feltárása, a Polgármesteri Hivatal és az intézmények informatikai fejlesztése.
- 12) A Kismaros Arca Programban meghatározott területi fejlesztések, rendezések megkezdése
- 13) Közterületek arculatának javítása;
- 14) Közüntézmények energetikai korszerűsítése;

VII/2. A helyi adópolitika célkitűzései

- 1) A településen bevezetett helyi adó mentességek, illetve kedvezmények felülvizsgálata – 2015. novemberig. Felelősök: gazdasági vezető, jegyző.
- 2) A településen bevezetett helyi adók mértékének a felülvizsgálata – 2015. novemberig. Felelősök: gazdasági vezető, jegyző.
- 3) A be nem vezetett helyi adók bevezetési lehetőségének szakmai, a lakosság és a vállalkozások teherbíró képességét figyelembe vevő felmérése – 2015. novemberig. Felelősök: gazdasági vezető, jegyző.
- 4) A helyi adóból fennálló követelések (kintlévőségek) behajtása, a behajtás hatékonyabbá tétele. Felelősök: gazdasági vezető, jegyző.

VII/3. A közszolgáltatások biztosítása és azok színvonalának javítása

- 1) A meglévő intézményhálózat struktúrájának átalakításának, kihasználtságának a vizsgálata, a javítása érdekében teendő intézkedések elvégzése 2016. decemberig. Felelős: Településfejlesztési Bizottság.
- 2) Az intézményhálózat szakmai követelményeknek történő megfelelésének a felülvizsgálata (szakmai minimumfeltételek), annak teljesítésének feltételeinek kidolgozása 2016. decemberig. Felelős: Településfejlesztési Bizottság.
- 3) A településen a közszolgáltatásokat végző szervezetek (közszolgáltatásonként) szervezeti kereteinek a felülvizsgálata, tevékenységük értékelése, (esetleges) átszervezés indokainak a rögzítése 2016. decemberig. Felelős: Településfejlesztési Bizottság.
- 4) A közszolgáltatások díjainak változtatására vonatkozó elképzelések (növekedési ütem, támogatások rendszere) meghatározása 2015. novemberig. Felelős: gazdasági vezető.
- 5) Az önkormányzat és a lakosság közötti kapcsolat megteremtése az igényes lakókörnyezet kialakítása érdekében. Felelősök: polgármester, alpolgármester.

- 6) A közterületek (parkok, utak, járdák) kezelésével, felújításával, építésével kapcsolatos feladatok hatékonyabb, gazdaságosabb elvégzése. Legyen a falunak gazdája. Felelősök: polgármester, alpolgármester.
- 7) Az e-közigazgatás során az elérni kívánt szolgáltatási fejlettségi szint növelése. Felelősök: polgármester, jegyző.

VII/4. Vagyongazdálkodás

- 1) Az önkormányzat vagyoni struktúrájának felmérése mellett, annak átalakítási lehetőségének a kidolgozása, a vagyonváltozás alakulását befolyásoló hatások felmérése 2015. decemberig. Felelősök: gazdasági vezető.
- 2) Az önkormányzati tulajdonú gazdasági társaság(ok) jövőbeni szerepének meghatározása, az esetleges pénzügyi támogatások rendszerének rögzítése 2015. szeptemberig. Felelősök: gazdasági vezető.
- 3) Az önkormányzati vagyon gyarapítási lehetőségeinek a feltárása, az ahhoz szükséges források (EU-s támogatások, megyei és országos pályázati lehetőségek stb.) biztosítása. Felelősök: polgármester, alpolgármester.
- 4) A vagyonértékesítésre kijelölt vagyonelemek meghatározása évenkénti részletezettségben és az abból származó bevételek felhasználási szabályainak a rögzítése 2015. decemberig. Felelősök: polgármester, alpolgármester.

VII/6. Településüzemeltetési politika

- 1) Az idegenforgalom terén rejlő lehetőségek kihasználásának a feltételei, annak keretei, fejlesztési lehetőségeinek feltárása 2017. decemberig. Felelősök: SZEB.
- 2) Településrendezési, szabályozási tervek készítési irányvonalának a meghatározása 2017. decemberig. Felelősök: TEF, főépítész.
- 3) A környezetvédelemmel és azzal összefüggő kérdések irányainak meghatározása (levegőtisztaság védelme, felszín alatti és feletti vizek védelme, a veszélyes és a kommunális hulladékkezelés megoldása, energiagazdálkodás, stb.) 2015. decemberig. Felelősök: TEF, főépítész.
- 4) A helyi közlekedési infrastruktúra fejlesztési irányvonalainak rögzítése, kidolgozása 2015. decemberig. Felelősök: TEF, főépítész.
- 5) A község érdekében végzett kommunikációs és marketing feladatok meghatározása 2015. októberig. Felelősök: polgármester, alpolgármester.

VII/7. Befektetés-támogatási politika

- 1) A befektetések ösztönzése érdekében, magasan kvalifikált munkaerő képzésének a segítése. Felelősök: polgármester, alpolgármester.
- 2) Turizmusfejlesztés során annak „húzó ágazatainak” meghatározása (vízi turizmus, kirándulások, stb.) és a fejlesztés prioritásainak kijelölése 2016. júniusig. Felelősök: polgármester, alpolgármester.
- 3) A befektetések ösztönzése érdekében az infrastruktúra fejlesztési irányainak a kijelölése 2015. decemberig. Felelősök: TEF, főépítész.
- 4) A kormányzati szándékok és a település igényeinek az összehangolása annak érdekében, hogy a befektetések minél nagyobb számban jelenjenek meg a településen. Felelősök: polgármester, alpolgármester.

VII/10. Egyéb elképzelések

- 1) Az európai uniós források igénylésére és a várható támogatás felhasználására vonatkozó feladatok (személyi, tárgyi feltételrendszer, ellenőrzés, stb.) meghatározása 2015. decemberig. Felelősök: polgármester, alpolgármester.
- 2) A nemzetközi kapcsolatok („testvér” települések) felülvizsgálata 2015. decemberig, azok gazdasági, kulturális, sport stb. lehetőségei és ezek jövőbeli iránya. Felelősök: polgármester, alpolgármester.
- 3) Az önkormányzat és a településen működő nemzetiségi önkormányzat(ok) együttműködési lehetőségeinek és területeinek (oktatás, sport, kultúra, munkahelyteremtés stb.) a feltárása 2015. decemberig. Felelősök: polgármester, alpolgármester.
- 4) A társulásban résztvevő önkormányzatokkal a közös együttműködés lehetőségeinek a feltárása 2015. decemberig. Felelősök: polgármester, alpolgármester.
- 5) A lakossággal és a civil szervezetekkel történő együttműködés kereteinek a megteremtése. Felelősök: polgármester, alpolgármester.

VIII. ÖSSZEGRÉS

A 2015-2019-es ciklus gazdálkodására is elmondható, hogy nem lesz könnyű feladat fenntartani a stabil önkormányzati működést. Az Önkormányzatot érintő alapvető változásokat kezelni tudtuk, mondhatni megfelelően reagáltunk a változásokra, reformra. Mára kialakult az a rendszer, létrejöttek azok a keretek, amelyekben a közfeladatokkal kapcsolatos tevékenységeinket végezzük. E struktúra meghatározó elemei: csökkenő önkormányzati feladat- és hatáskörök, jelentősen átalakult intézményi struktúra, a feladatfinanszírozásra áttérés nem jelent többletforrást, a pályázati források növekvő szerepe. Ebben a helyzetben nem lehet más célja **Kismaros Község Önkormányzatának és a Képviselő-testületnek**, mint a folyamatos és fenntartható fejlődés biztosítása, illetve az ehhez szükséges anyagi javak előteremtése. Fontos, hogy az önkormányzati gazdálkodás a jövőben is az egyensúly fenntartására törekedjen és stabil lábakon álljon.

Kelt.: 2015. június 27.

Neubauer Rudolf
polgármester

